

lijk niet toe;
hr. Encyclo-
pij, onder red-
d „Parlemen-
Keuchenius;
ht op de re-
n invloed op

verklaarbaar.
1 of bedoeld,
nen ontslaan
etitie spreekt
aan de poli-
inzóóverre.
slag" betreft,
orden aan.
g van punt 3
ng is om een
och mede te
r invloed van
oordelijkheid

eel vorstin.
aschen Minis-
ds de Kamer
ntslaan (ove-
et geen heil
aan) doch de
ning benoemt
en" moet niet

argang 1926,
9, onder ver-
lat, terwijl in
trouwen, dat
ullen worden
dat hier po-
geven, waar-
soonlijke ver-

Staten-Gener-
ster verjagen.
heel en geeft
heel in over-
30, 3e alinea,
sters ontslaat
ke formulee-
men deze be-
bedoelen vrij
diten van de

Londen ver-
oed. Wij moe-
naal voorstel-
schen Regee-
moet slechts
end.

et als „orna-
als het (door
ten-Generaal)
hebben toch
te gaan, met
hier ontwik-

in één onzer
— mogen wij
K. S.

ctiek der val-

et de grootst
eduldige ver-
elaas zoo ge-
rmatie mocht
mt, gadeslaa-
nimmer los-

we bediening
ng der Schrif-

en voor dwa-
rwinbaar en
kracht. Maar
eerd belijden,

ijk werden in
i door de af-
dan door de

trijdkreet der
protestantis-
et weet zeer
gepaard gaat
er daling van
ter is menig-
te actie.

Hoe meer wind van leer des te meer zwelt de zeep-
bel van protestantsch vertoon. Het een gaat met het
ander saam.

Wij zien het in de gebonden gereformeerde kerken.
Hoe erger de afdwaling wordt, des te grooter de
opgeblazenheid van die lichtzinnige cultuurhelden, die
den blik doen afwenden van het innerlijk bederf, om
naar buiten al grooter oogen te kunnen opzetten.

Met de gedurige verzwakking van de trouw in leer
en tucht neemt de overmoed van het interkerkelijke
toe, dat ten slotte alles kan omvatten, maar weg-
stoot hen, die door Gods gunst de kracht der goede
belijdenis nog verstaan.

En zoo gaat ook het goed rechtsbesef te loof. Want
waar is — om een enkel voorbeeld te noemen — het
protest tegen den roof, begaan op het zoo goed be-
spaarde en tegen de hebzucht van den bezetter zoo
goed ook bewaarde geld onzer getrouw gebleven meis-
jes?

Men heeft veeleer den moed bij wien men zoo be-
handelde, daarna te bedelen om geld bijv. voor nieu-
we politieke actie, alsof er niet gebeurd is en nog
gebeurt.

Nu kan men zeggen: laat ons zwijgen en de vurige
kolen steeds gereed houden; goed, maar men neme
het anderen en mij niet kwalijk, als ons zulke kren-
king van recht nog zeer doet.

De Roomschen zeggen het rondt: die gij synodo-
craten noemt naderen ons in de leer der sacramenten
heel aardig. En toen prof. Grosheide ons eens in zijn
ouderlingenblad vertelde, dat het „Roma locuta, res
finita" — „Rome heeft gesproken en de zaak is uit",
toch geen slechte leus was, gleed een vrolijke lach
over het gelaat onzer Roomsche tegenstanders.

Met nog meer intense belangstelling ziet men in
Roomschen kring de protestantsche oecumenische
beweging. En het is niet het minst de dialectiek der
Barthianen, die de hoop wekt op de algeheele zege-
praal straks van Rome's macht over de ingezonken
Reformatie.

Want het ontgaat Rome natuurlijk niet, dat onder
het reformatisch gewaad dezer dialectiek een af-
dwaling zich verbergt, die doodlijk is voor de ware
Reformatie, en dat een Barth en Brunner geen tegen-
stelling vormen met het ethisch of vrijzinnig protes-
tantisme der vorige eeuw, maar veelmeer een expo-
nent bleden op hetgeen een Schleiermacher of Har-
nack bedreven.

Zullen niet, als de steeds meer opgeblazen zeep-
bel van het oecumenisch protestantisme straks berst,
wat zeker gebeuren zal, niet de diep teleurgestelden
gaarne vluchten in de open armen van Rome's we-
reldkerk?

Het hoofdfront van den kamp tusschen Rome en
de Reformatie wordt zoo verlegd, en daarbij kan
Rome niet dan winnen.

En dit is het, wat een der meest geniale zonen van
Loyola, Erich Przywara, beter dan iemand anders
heeft begrepen.

Wie zou ook eerder op tegenreformatie be-
dacht zijn als hij?

Wanneer een protestant tot Rome komt en zegt:
zie eens, ik heb bij alle waardeering toch ernstige be-
zwaren tegen u, als bijv. de Maria- of de beeldenver-
eering, dan zal het antwoord zijn: niemand verplicht
U den heiligen of Maria eer te bewijzen.

Was het niet eens de Thomistische geleerde prof.
de Groot, die, in Italië reizende, met smart allerlei
beeldenvereering aanzag en daarom zeide: keer U lie-
ver met mij alleen tot de eucharistie?

Maar als een protestant zou zeggen: mijn bezwaar
geldt hoofdzakelijk de mis en den paus, dan zou hij
bemerken waar het hoofdfront ligt van de tegenstel-
ling tusschen Rome en de Reformatie.

Onze vaders hebben waarlijk niet voor niets Zon-
dag 30 van den Catechismus gewijd aan de Paapsche
mis, en het bewijst wel een verzwakking van het ge-
reformeerde besef, als daar soms zijn, die meenen, dat
die Zondag wel zou kunnen worden overgeslagen.

Thans ziet Rome echter in het vooropschuiven van
de liturgie in de protestantsche kerken boven de
Woordprediking — een liturgie, die niet meer is dienst
van God maar slechts „godsdiensstigheid" — de strijd-
kracht der Reformatie op het hoofdfront steeds ver-
zwakken.

Zoals dit ook het geval is met de hiërarchie, want
hoe gemakkelijk wordt een synode een paus? Zoo is
het immers in de historie van de christelijke kerk
gegaan?

Het „weersta het begin" is geworden tot: „aan-
vaard het begin".

En dan is de kracht der Reformatie gebroken.

Welnu, Rome zal de dialectiek van het nieuwe pro-
testantisme zeker niet aanvaarden, maar het ziet
gaarne, dat het hoofdfront van den strijd wordt ver-
legd. En het is dit merkwaardig verschijnsel, dat het
ons niet mag ontgaan.

Het is nu al eenigen tijd geleden, dat de jezuiet
Erich Przywara, die in zijn: „Das Geheimnis Kier-
kegaards" reeds had getracht dien heidenschen dia-
lecticus zoo ver mogelijk naar zich toe te trekken, in
München den evenals hij genialen Karl Barth trof,
en dat beiden dagenlang twistten over het wezenlijke
verschil tusschen Rome en de Reformatie. Zij werden
het hierover met elkander eens, dat het wezenlijke
verschil feitelijk alleen werd gevonden in het
Roomsch-Thomistisch leerstuk der *analogia*

e n t i s. De overeenkomst in wezen tusschen God
en mensch.

Przywara zei: daar hebt gij de kern der Roomsche
leer, het „Angelpunt", de spil waarom alles draait,
het punt der wegscheiding tusschen Rome en de Re-
formatie.

Barth wilde dit volkomen toegeven. In het voor-
woord voor zijn Dogmatiek zegt hij: ik houd die ana-
logia entis voor een uitvinding van den antichrist
en ik denk, dat men harentwege nooit katholiek —
d.w.z. Roomsch — kan worden. Maar ik veroorloof
mij tegelijk alle andere gronden, die men hebben kan
om niet katholiek te worden, voor kortzichtig en niet
ernstig te houden.

Daar hebt ge het nu.

Als men het eens zou kunnen worden omtrent dit
punt van Roomsche scholastieke leer, dan ware de
weg tot volkomen verzoening van Rome en het Bar-
thiaansche oecumenisch protestantisme gevonden.

Niets verhinderde den protestant dan meer om tot
de Roomsche kerk over te gaan.

Het hoofdfront van den strijd tusschen Rome en
de Reformatie ware dan geheel verlegd.

Het gaat niet meer om de autoriteit van het Woord
Gods, die en Rome en het dialectisch protestantisme
trouwen hebben losgelaten; het gaat niet meer om
de sacramenten, die beiden hebben vervalscht; het
gaat niet meer om de pauselijke hiërarchie, want hoe
prachtig wordt die reeds in de kerken der Reformatie
na-geaapt. Het gaat alleen om de *analogia entis*.

Dat is het kernpunt der Roomsche leer, zegt Przy-
wara.

Dat is een vinding van den antichrist, zegt Barth.

En hij zet daartegenover een begrip, bij de gerefor-
meerden meer bekend, n.l. *analogia fidei*.
Meer bekend zeg ik. Want met die scholastieke vin-
ding der *analogia entis* hebben de Reformatoren der
zestiende eeuw het zich, naar ik meen, nimmer druk
gemaakt. Zij getuigden Schriftuurlijk van het beeld
Gods, al bleven zij met die „kleine overblijfselen"
van art. XIV onzer Geloofsbelijdenis, en met die „res-
ten" van dat beeld altijd enigermate op een gevaar-
lijk pad, waar voetangels en klemmen liggen.

De gereformeerde vaders spraken wel van de ana-
logia fidei. D.i. de trouw in ons belijden aan het
Woord Gods.

En nu doet Barth net alsof hij, dezen term over-
nemend, reformatisch gaat spreken, terwijl hij weer
ten eenenmale het begrip algeheel vervalscht en er
zijn wijsgeerige speculatie voor in de plaats zet.

Hoe hebben toch de vaders de *analogia fidei* ver-
staan?

Laat ik enkele getuigenissen aanhalen. Prof. Ba-
vinec zegt in zijn Dogmatiek, dat er bij de Hervor-
mers van den aanvang af een *analogia fidei* was,
waarin zij zelve stonden en waarnaar zij de Schrift
uitlegden. Onder die *analogia fidei* verstanden zij
oorspronkelijk den uit de Heilige Schrift zelve afge-
leiden zin, die dan later in de confessie werd neergelegd.

De kerk had de roeping de Schrift te bewaren,
maar ook om haar uit te leggen en te verdedigen en
om de waarheid in haar belijdenis te formuleeren en
de dwalingen te ontdekken.

De kerk was daarin niet onfeilbaar, en er moet
altijd beroep openstaan op de Schrift.

De Hervorming erkende, dat een kerk, hoe eer-
biedwaardig ook, dwalen kon, wat Rome ontkent,
want volgens Rome is de uitspraak der kerk de laat-
ste en de hoogste.

En nu dr. A. Kuyper in zijn „Gemeene Gratie", Deel
I, bldz. 66 en 81.

Hij zegt, dat de *analogia fidei* eischt, dat alle voor-
stellingen, waarvan hij dan enkele noemt, wor-
den uitgelegd naar de Openbaring. Als er bijv. staat,
dat Gode iets berouwt, dan eischt de *analogia fidei*
dat wij dit uitleggen naar den opzettelijke openba-
ringsregel: God is geen mensch, dat Hem iets berou-
wen zou. Bij Hem is geen verandering noch schaduw
van omkeering.

En bldz. 81: bij alle Schriftuitlegging hoort een
analogia fidei, d.i. een regel der belijdenis des geloofs.

Is het nu dit hetwelk Barth onder deze uitdruk-
king verstaat?

In geen enkel opzicht. Dat „fidei" komt van „fides":
trouw, getrouwheid, geloof. En Barth zint dan op
geloof en daar hij van het geloof iets geheel anders
maakt dan het naar de Schrift is, vervalscht hij na-
tuurlijk ook dezen regel der Reformatie, de *analogia*
fidei, d.i. dat al ons belijden moet overeenkomen met
getrouw moet zijn aan de geheele Heilige Schrift, zoo-
als de Reformatie die als het Woord van God heeft
beleden. Hij zet er zijn wijsbegeerte van den autonon-
mensch voor in de plaats. En als de Reformatie
dus op dit front den strijd zou aanbinden, ware zij
onherroepelijk verloren.

Want zij zou de Heilige Schrift hebben laten val-
len en met dat spiritualisme van Barth, dat levendig
herinnert aan het spiritualisme, waarmee de Refor-
matoren der zestiende eeuw veel meer te worstelen
nog hadden dan met Rome, zich spoedig gevangen
moeten geven.

En het is dit, dat de zoon van Loyola, Erich Przy-
wara, uitnemend heeft verstaan.

Wij willen daarover in een volgenden brief nog
nader spreken.

Met hartelijke groeten en heilbede, uw toegenegen
MARNIX.

KORTE BERICHTEN

— MILLIOENPLAN EN KERKVERVOLGING. UIT
Maastricht schreef ons een lezer:

In de verklaring van de broeders J. Abels e.a., inzake
het miljoenplan der A.R.-Partij, welke voorkomt in „De
Reformatie" van 12 dezer, komt o.a. de zinsnede voor,
dat wie bezwaren heeft tegen het miljoenplan, deze in
de plaatselijke kiesvereniging aan de orde dient te stel-
len. Ik weet niet, of betreffende broeders dit reeds ge-
daan hebben, zo ja, dan ben ik erg nieuwsgierig naar
hun resultaten. In Maastricht is deze kwestie wel op de
kiesvereniging aan de orde geweest. Gezien de resultaten,
moet ik zeggen, dat in de verklaring, welke o.a. door U
ook ondertekend werd, geen woord te veel staat.

Eenigen tijd geleden werden de leden van de A.R.-kies-
vereniging te Maastricht opgeroepen tot een vergade-
ring. Op de agenda stond o.a. vermeld een inleiding van
den voorzitter van het provinciaal comité in Limburg
over het onderwerp: „Een miljoen uit dankbaarheid".
Dit zou dus de eerste maal worden, dat er over dit mil-
lioenplan op de vereniging zou worden gesproken. Voor-
dien was dit onderwerp nimmer op een vergadering ter-
sprake geweest en er was voordien ook nooit aan onze
leden gevraagd hoe of zij over dit plan dachten. We
stonden op een gegeven moment voor een voldongen feit,
dat dit plan er was.

In betreffende inleiding, toonde spreker aan, dat we,
krachtens onze roeping, moesten offeren voor dit miljoen-
plan, terwijl hij eveneens de noodzakelijkheid van dit plan
aantoonde.

In de bespreking, die er op dit onderwerp volgde, vroeg
een der leden, die eveneens lid is van de plaatselijke Ge-
reformeerde kerk of de leiding van de A.R.-partij er niets
aan doen kon, dat de leden onderling zouden ophouden
elkaar op hooge kosten te jagen, gezien de vele kerkelijke
procedure's, die ons overal worden aangedaan, hetgeen
ons natuurlijk op zeer hooge kosten jaagt. Vragensteller
zei dit, mede in verband met de procedure, die ons door
de synodocraten werd aangedaan en welke door ons ver-
loren werd, terwijl verschillende pogingen onzerzijds om
tot een minnelijke schikking te komen, door de tegenpartij
afgewezen werden. Door een en ander is de schuldenlast
van onze kerk veel grooter geworden, waardoor wij alles
moeten offeren aan onze kerk. Alhoewel wij dus gaarne
wilden offeren, aldus dezen broeder, was ons dit onmog-
elijk, daar ons de benodigde gelden hiertoe ontbraken.
Ook eenige andere leden zeiden, dat zij gaarne iets wilden
geven voor dit miljoenplan, doch dat dit hun door de
synodocraten werd onmogelijk gemaakt, gezien de kerkel-
ijke procedure welke ons werd aangedaan o.l.v. de heeren
Prof. Hellema en Grosheide van de V.U.

De inleider, die ook ouderling was in een synodocrati-
sche kerk, zei, dat hij over deze vragen verwonderd was,
omdat toch de geest in onze partij goed was en het hem
niet bekend was, dat er een kwestie zou zijn. Hij kon zich
echter niet met deze aangelegenheid bemoeien, daar toch
de A.R.-partij alleen het terrein der politiek bestreek.
En dit terrein der politiek, behoorde toch immers tot het
terrein der Gemeene Gratie, terwijl de kerk behoorde tot
het terrein der Bijzondere Genade. Zodoende stond dus
de A.R.-partij hier geheel buiten. Na deze beantwoording,
sloot de voorzitter der plaatselijke vereniging, die scriba
der syn. kerk is, de discussie. Hij zei daarbij, dat iedereen
biddend voor God maar moest uitmaken, wat of hij zou
geven en dan was iedere gift, hoe klein ook, een offer.

Daar kunnen wij het dus mee doen. Eerst ons op hooge
kosten jagen, zowel plaatselijk als landelijk, en dan nog
medewerking vragen voor een miljoenplan. En als dan
dit miljoen, met onze medewerking, bij elkaar is, dan
worden we misschien de partij uitgezet, omdat wij „op-
roermakers" zijn. En als we dan ons rechtmatig deel
terug vragen, dan krijgen we niets, omdat we toch „weg-
gelopen" zijn. Wij zijn hier dus blij met het gegeven ad-
vies, hetgeen m.l. op het juiste moment kwam.

A. H. v. MANSUM.

GEREFORMEERDE KERKEN
(Onderhoudende Art. 31 K.O.).

Beroepen te:
Zuidhorn, J. J. de Vries te Schiebroek-Hillegersberg.
Tiel-Zaltbommel, Zevenaar, Zoetermeer, Terneuzen en
Zuidbroek en Pijnacker, cand. H. Amelink Jr te De Bilt.
Smilde, cand. P. van Gorp te Den Haag.
Schouwerzijl en Vollenhove-Cadoelen, P. Wulffraat te
Kantens.

Zaandam, D. Nieuwenhuis te Zuidwolde.

Aangenomen naar:
Noord-Bergum, cand. J. Kok te Hilversum.
Sneek, C. v. d. Waal te Pingjum.
Blija-Holwerd, cand. F. F. Pels te Kampen.

Bedankt voor:
Eindhoven, G. Koenekoop te Gouda.
Rotterdam-Feijenoord, W. W. J. van Oene te Oud-Loos-
drecht.
Alkmaar, Berkum, Bergschenhoek, Daarlerveen, Den Ham,
Pieterburen, Terneuzen, Ulrum, Valthernmond, Onnen en
Haren, cand. J. Kok te Hilversum.
Zuidbroek, P. Wulffraat te Kantens.

Intrede te:
Rijnsburg, Joh. de Wal; tekst Jer. 1:17.
Murmerwoude, cand. P. Keuning; tekst Ps. 68:36.

— HEEMSTEDE. Het scribaat van de Geref. Kerk
(ond. art. 31) is niet meer: A. Florussen, Jac. van Cam-
penstraat 8, maar: G. Glerum, Eikenlaan 43.